

(/)

🏠 (/) > 2. Verdenskrig (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Nazisternes sidste tilflugt

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/strandet-paa-java>)

Nazisternes sidste tilflugt

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 915

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/nazisternes-sidste-tilflugt>) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på <https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/nazisternes-sidste-tilflugt>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/nazisternes-sidste-tilflugt>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/nazisternes-sidste-tilflugt>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/nazisternes-sidste-tilflugt>) **in**

Hans Christian Davidsen

Nazisternes sidste tilflugt. Maj 1945 i Flensborg – mellem ofre og gerningsmænd

Forlaget Hovedland 2022, 254 sider illustreret. 290 kr.

Af Kresten Søe

Hitlers tro efterfølger regerede i Flensborg i 3 uger i maj 1945

Allerede før befrielsesrusen bredte sig i Danmark, strømmede nazister af alle slags til Flensborg lige syd for grænsen, hvor Hitlers stålsatte afløser Karl Dönitz styrede med hård hånd 2.-23. maj 1945.

Skønsmæssigt 2000-3000 nazister af alle slags søgte til den såkaldte Rottelinje - en flugtrute mod nord. Under ærkenazisten Karl Dönitz uddeltes her nye identiteter i rigt mål, så "flygtningene" enten kunne slå sig ned under andre navne eller fortsættes flugten via Danmark til fx Sydamerika.

Med de nye navne og papirer fulgte de såkaldte "Persilscheine" - attester på en pletfri fortid ift. nazismen. Og ja, der hentydes til det kendte vaskepulver, som også bruges i husholdningerne i dag.

Blandt nazisterne, der stak af fra deres poster med nye navne, pas og identiteter, var fx Heinrich Himmler, Rudolf Höss (lejrkommandant i Auschwitz) og Richard Glücks (chefinspektør af Kz-lejrene).

Men for andre, som absenterede fra krigens rædsler, var der for Storadmiralen til gengæld ingen nåde. For mens Dönitzadministrationen uddelte Persilscheine med rund hånd til historien største forbrydere, fortsatte de nazistiske standretter i dagene efter 4. maj på trods af, at de tyske styrker i Danmark og Nordtyskland i hvert fald faktisk havde overgivet sig.

Unge marinesoldater blev således nådesløst henrettet for at forlade deres post eller modsætte sig indsats i Østersøen. Alt sammen imens Dönitz lyttede til skudsalverne fra sin regeringsresidens i marineskolen i Mürwik, som stadig kan ses som en statelig rød marinebygning ud til Flensborg Fjord.

Hundredvis af mordere gik "under jorden" blandt "pæne" borgere

Dönitz fik 10 års fængsel i Nürnberg, men blev ikke straffet for noget i de dramatiske Flensborg majdage.

Men skyggen har på flere måder hvilet tungt over Flensborg siden, idet måske hundredvis af nazistiske forbrydere gled ind i vellønnede og betroede stillinger blandt byens og Sydslesvigs borgere.

Med nye identiteter ja, men alligevel også i en del tilfælde med fortiden som en "offentlig" hemmelighed i en by, som foretrak at opretholde et pænt naboskab over hækkene frem for at skabe unødigt virak og give kvarteret dårlig omtale. Dertil var X jo en flink og hjælpsom mand, ikke sandt?

Derudover havde mange selv snavset vasketøj at skjule, idet Schleswig-Holsten var en af de mest nazificerede dele af Tyskland i 1930'erne. Nogen decideret udrensning blev der ikke foretaget, så de samme embedsmænd, som trofast havde tjent Hitler, fortsatte de samme stillinger i Forbundsrepublikken.

Alt sammen er fint fortalt af Hans Christian Davidsen, der er kulturredaktør på Flensborg Avis og i flere år har gransket både arkiver og bøger og andre kilder om perioden.

Hertil kommer en del illustrationsmateriale af både sam- og nutidige fotos af bl.a. åsteder, agerende og ofre. - Her såvel de henrettede unge marinere og de udsultede KZ-fanger, der senere blev gravet op som lig på stranden lige over for Kollund på den danske side af fjorden.

Yderligere giver fotos af de kendte grænseindkøbssteder i dag sikkert et eftertænksomt sug i maven på den muntre endagsturister, der hidtil kun har forbundet Skandinavisk Park med godtøl, vin og slik, uden at vide, at Auschwitz-kommandanten Rudolf Höss blev anholdt få minutter derfra.

Eftertanke, skrivelyst og dokumentationsiver

En stor del af bogen er spændende og dramatisk læsning, men der er dog også knapt 40 sider til sidst med meget detaljerede kapitler med eftertanker og fx interviews med hovedpersonerne i den årelange diskussion omkring de særdeles dårlige kår, erindringskulturen har haft i netop Flensborg.

Undervejs i bogens øvrige nærdokumenterer, henviser og refererer Davidsen med stor flid direkte i fremstillingen med sine kilder. Ofte så meget, at man som læser næsten tager sig i at ønske, at han bare ville fortsætte den spændende journalistisk/historiske beretning, som han tydeligvis i den grad mestrer.

Godt mix mellem dramatik, refleksion og nutidstangenter

Dette skal dog ikke tage noget fra, at historieformidlingens mix mellem journalistik, dramatik, refleksion og nutidstangenter fungerer særdeles fint. Læseren gribes skiftevis af indignation og gru.

Gru fx i beretningen om de døende kz fanger, der indespæret på byen banegård skreg på vand, uden en eneste af byens borgere kom dem til hjælp.

Indignationen bringes fx frem i kapitlet om lægen Werner Heyde, der boede i årevis i et pænt kvarter og udstedte pæne lægelige attester som en pæn mand under dæknavnet Dr. Fritz Sawade. Respektabelt helt igennem selv om de færreste af hans pæne naboer var uvidende om hans rolle i Hitlers eutanasi-program.

Heller ikke Rudolf Höss gjorde sig som Fritz Lang uheldig bemærket hos naboerne efter sin Persilschein. Tværtimod var han som landsbrugsmedhjælper kendt som en både arbejdsom, flink og hjælpsom fyr, der var hyggelig at spille skak med.

Først da den engelske nazi-jæger Hanns Alexander slog til næsten et år efter kapitulationen, blev han fanget og senere dømt og henrettet i Polen på åstedet i Auschwitz.

Lord Haw-Haw blev skudt i bagdelen ved Calle

En anden af de Persil-hvidvaskede var Hitlers engelske propaganda radiovært Willian Joyce, der efter sin stemme fik det engelske øgenavn Lord Haw-Haw. Lorden, der havde planer om at flygte via Danmark, blev dog afsløret, mens han samlede optændingsbrænde allerede i maj 1945 kun 200 m. fra det nuværende Calle - et ikke ueffent grænsesupermarked. En misforstået håndbevægelse resulterede i 4 skud i bagdelen og en senere - måske ikke helt rimelig - henrettelse for landsforrædderi i England.

Yderligere tiltrækkes læserens opmærksomhed af beretningen med selvsænkningen af 47 tyske ubåde 4.-5. maj i Gelting Bugt, hvor diesel og batterisyre fra vrage de følgende år dræbte alt dyre- og planteliv.

Her er en af kilderne til historien en ulovlig film af sænkningen, som lå gemt tre år under et kirkegulv. Sænkningen skete uden briterne greb ind - trods tydelige observationer af begivenhederne.

Her kan man som læser måske få den tanke, at englænderne hellere så de mange avancerede ubåde selvsænket frem for senere at skulle aflevere nogle af dem som Sovjets del af det samlede krigsbytte?

En lille fodnote herfra, som måske kan være af interesse for en læser eller to, er, at Kriegsmarinens skib Tanga, som nævnes et par gange, fik en senere karriere i den danske flåde 1951-67 under navnet Ægir.

Konklusion og målgruppe

Bogen synes velresearchet og fremtræder overalt som fagligt og historisk valideret. Dertil forstår Davidsen også at fængsle læseren med en både lettilgængelig og spændende fremstilling.

Jo, vinklen er for en del primært Flensborg, men begivenhederne rækker alligevel en hel del ud over det decideret lokal- og grænselandshistoriske. Hertil kommer også, at Davidsen giver et fint indblik i et stykke generelt efterkrigshistorie om de mange der, trods deres nazistiske fortid, alligevel klarede frisag og fx via deres forbindelse til ligesindedes indflydelse som så mange andre tidligere nazister kunne forsætte i gode stillinger i Forbundsrepublikken.

Et på mange måder deprimerende stykke historieskrivning, som Davidsen her via Flensborg giver en både aktuel nutidig og efterkrigshistorisk vinkel, som i og for sig også var et mikrobillede af situationen i Vesttyskland som helhed.

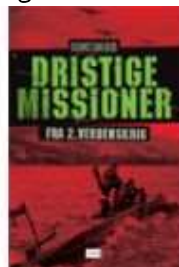
← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/strandet-paa-java>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

▶ **NAZIOFFICERENS HUSTRU**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/naziofficerens-hustru>)

▶ **DRISTIGE MISSIONER FRA 2. VERDENSKRIG**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/dristige-missioner-fra-2-verdenskrig>)

▶ **EN SKOLE I VOLD - BOBRUISK 1941-44**

(<https://www.historie-online.dk/boger/en-skole-i-vold-bobruisk-1941-44>)

▶ **Museumsnumre 14: Skærsliberbør og -cykel**

Ole Mortensøn fortæller om de farende svende og deres værktøj

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-14-skaersliberboer-og-cykel>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-45-2022>)

▶ **TV-tips, uge 45, 2022**

Bl.a. med dokumentar om Reagan og Gorbatsjov